

Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Değerlendirilmesinde Öz, Akran ve Eğitici Değerlendirme Arasındaki İlişki: Pilot Bir Çalışma

The Relation Between Self-Evaluation, Peer-Evaluation and Teacher Evaluation in Clinic Evaluation of Nursing Students: A Pilot Study

¹Tülay KARS FERTELLİ, ¹Fatma ÖZKAN TUNCAY

¹Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, 58140 Sivas/Türkiye.

Tülay Kars Fertelli : <https://orcid.org/0000-0002-8383-0805>

Fatma Özkan Tuncay : <https://orcid.org/0000-0001-8059-1821>

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı, bir lisans hemşirelik programının klinik uygulamasında olan öğrencilerin klinik değerlendirilmesinde öz, akran ve eğitici değerlendirmeler arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Materyal ve Metot: Çalışmaya ikinci sınıfta okuyan 70 hemşirelik öğrencisi katıldı. Araştırma verileri, Öğrenci Bilgi Formu, Klinik Performans Değerlendirme Ölçeği kullanılarak toplandı. Çalışmada öz, akran ve eğitici değerlendirmeler arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon testi, öz, akran ve eğitici değerlendirmelerinin karşılaştırılmasında ise Paired Sample t Testi kullanılmıştır.

Bulgular: Öz ve akran değerlendirme puanlarının eğitici değerlendirme puanından yüksek olduğu ve aradaki farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Tüm değerlendirmeler arasında pozitif korelasyon olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin çoğunluğunun öz ve akran değerlendirmeye ilişkin olumlu düşüncelerinin olduğu belirlendi (öz değerlendirme % 92,8; akran değerlendirmesi % 97,1).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin kendilerine ve akranlarına eğiticiden daha fazla puan verdikleri, değerlendirmeyi objektif olarak yapamadığı görülmüştür. Bu yöntemlerin öğrencinin klinik değerlendirmesinde tek başına kullanılması uygun değildir. Fakat eğitici değerlendirme yöntemini desteklemek, öğrencilerin gelişmesini ve değerlendirme sürecinde aktif olmasını sağlamak amacıyla klinik değerlendirmede kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Akran değerlendirme, eğitici değerlendirme, hemşirelik öğrencisi, öz değerlendirme

ABSTRACT

Objective: The objective of this study is to examine the relation between self-evaluation, peer-evaluation and teacher evaluations in clinic evaluation of students who attend clinic application of a bachelor degree nursing education program.

Materials and Methods: 70 sophomore nursing students participated in the study. The study data were collected using the Student Information Form, Clinic Performance Evaluation Scale for Nursing Students. In the study, Pearson's correlation test was used to compare self-evaluation, peer-evaluation and teacher evaluation, and Paired Sample t test was used to compare self-evaluation, peer-evaluation and teacher evaluation.

Results: It was determined that the self and peer evaluation scores were higher than the teacher evaluation score and the difference was significant ($p < 0.05$). A positive correlation was found between all evaluations ($p < 0.05$). It was determined that the majority of the students had positive opinions about self and peer evaluations (self-evaluation: 92.8%, peer-evaluation; 97.1%).

Conclusion: Self-evaluation and peer-evaluation methods are not appropriate to be used solely for clinic evaluations of students. However, they can be used in clinic evaluation to support teacher evaluation method and to contribute to students' development and to enable them to be active in the evaluation process.

Keywords: Nursing students, peer evaluation, self-evaluation, teacher evaluation.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author:

Tülay KARS FERTELLİ

Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği AD. 58140 / Sivas.

GSM: 0505 630 84 77

Tel: 0.346 219 10 10/3155

Fax: 0346.219.12.60

E-mail: afertelli@gmail.com, tkars@cumhuriyet.edu.tr

Yayın Bilgisi / Article Info:

Gönderi Tarihi/ Received:20/05/2019

Kabul Tarihi/ Accepted: 24/10/2019

Online Yayın Tarihi/ Published: 31/03/2020

Atıf/ Cited: Kars Fertelli T, Özkan Tuncay Ö. Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Değerlendirilmesinde Öz, Akran ve Eğitici Değerlendirme Arasındaki İlişki: Pilot Bir Çalışma. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi* 2020;5(1):127-135. doi: 10.26453/otjhs.567732

GİRİŞ

Günümüzde hemşirelik eğitimde klinik değerlendirme eğiticiler tarafından yapılmaktadır. Eğiticinin temel sorumluluğu olan bu değerlendirme öğrenci-

lerin teorik bilgiyi ne kadar öğrendiğini, derslerinin ne kadar etkili olduğunu ve bazı öğrencilerin özel yardıma ihtiyaç duyup duymadıklarını anlamayı sağlayan bir değerlendirmedir.

Bu değerlendirme öğrencilerin kritik etme, veri toplama, hemşirelik sorunlarını saptama, çözüm geliştirme, çözüm uygulama ve değerlendirme becerilerinin gelişmesine yardımcı olmaktadır.^{1,2} Genel olarak klinik değerlendirmede kullanılan eğitici değerlendirme daha önceden belirlenmiş değerlendirme araçları ile gözlem yoluyla yapılmaktadır.^{2,3,4} Gelenekselleşmiş olan bu yöntemin kullanımında objektif olamama, eşitsizlik, bias gibi sorunlar ortaya çıkabilmektedir.⁴ Literatürde klinik değerlendirme konusunda sıkıntı yaşandığı, yeterlilik tanımlarının açık olmadığı, objektif ölçümlerin yapılamadığı, değerlendirme konusunda öğrenci bilgisinin yetersiz olduğu ve öğrencinin değerlendirme aşamasında aktif olmadığı belirtilmektedir.^{3,5,6} Oysa aktif öğrenme yöntemlerinin benimsendiği hemşirelik eğitiminde, eğitimin değerlendirme aşamasında da aynı anlayışın benimsenmesi gerekir.⁶

Değerlendirme aşamasında öğrencinin aktif olmasını sağlayan yöntemler arasında öz ve akran değerlendirme yer almaktadır.⁶⁻⁹ Öz değerlendirme öğrencilerin belirlenmiş kriter ve standartlara göre çalışmalarını uygulaması, bu kriter ve standartları karşılaması ile ilgili kendi yargısıdır.^{7,9} Bu değerlendirme, öğrenme, kritik düşünme, iletişim, grup işbirliği gibi becerilerin gelişmesini,^{9,11} başarı ve motivasyonun güçlenmesini ve profesyonel kimliğin gelişmesini sağlar.¹²

Akran değerlendirme ise bireyin yapmış olduğu çalışmanın kendi arkadaşları tarafından belirli ölçüler çerçevesinde kendi bakış açılarına göre değerlendirildiği bir süreç olarak tanımlanmaktadır.^{13,14} Hemşirelik öğrencilerinin değerlendirme becerilerinin geliştirilmesinde, bağımsız uygulayıcı olarak çalışabilmesinde önemlidir.^{12, 15}

Öz ve akran değerlendirme yöntemlerinin öğrencilerin mesleki ve bireysel becerilerini geliştirmek, kendi öğrenme stratejilerini belirlemek, zayıf ve güçlü yönlerini fark etmelerini sağlamak gibi birçok yararı bulunmaktadır. Bu yöntemler birbirini tamamlayan yöntemlerdir.^{4,6,7,13,17,18} Akran değerlendirme ile akran çalışmasının değerlendirilmesi, öğrencinin kendi performansını gözden geçirmesini sağlayarak öz değerlendirmeye yardımcı olmaktadır.^{17,19} Öz değerlendirme de öğrencinin güçlendirilmesi, başarı ve motivasyonu sağlayan akran değerlendirme için tamamlayıcı bir alternatif yöntemdir.^{9,14,16,20} Bu sebeple öz ve akran değerlendirmenin birlikte kullanılması önerilmektedir.¹⁶

Son yıllarda öz ve akran değerlendirmeye ilginin artmasıyla birlikte, çalışmalarda ya öz ve eğitici^{9,12,21} ya da akran ve eğitici değerlendirme arasındaki ilişkinin incelendiği görülmektedir.^{4,17,22,23} Fakat öz, akran ve eğitici değerlendirmelerinin birlikte incelendiği çalışmaların çok az olduğu ve bu yöntemlerin etkinliğinin klinik değerlendirmede çok az incelendiği görülmektedir.^{11,24} Akran ve öz değerlendirmenin birlikte yapılması önerisi ve hemşireliğin klinik eğitiminde eğitimin kalitesini artırıcı yenilikçi değerlendirme yöntemlerine ihtiyaç olduğu düşünüldüğünde bu konunun araştırılması gereklidir.^{4,7,8} Bu nedenle çalışma, hemşirelik öğrencilerinin klinik değerlendirilmesinde öz, akran ve eğitici değerlendirme arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı yapılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Çalışma ilgili kurumdan kurumsal izin ve Sivas Cumhuriyet Üniversitesinin Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan etik izin alınarak (Tarih: 27.05.2016; Karar no:2016-05/02) Cumhuriyet Üniversite'nin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü ikinci sınıf öğrencilerinin İç Hastalıkları Hemşireliği Dersi klinik uygulamasının yapıldığı hastanede yapılmıştır. Klinik uygulama hastanenin sekiz kliniğinde 33-35 kişilik gruplara ayrılarak yapılmaktadır.

Evren ve örneklem: Çalışmanın evrenini, hemşirelik bölümü ikinci sınıf klinik uygulama katılan 271 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışma, eğitici farklılığını ortadan kaldırmak ve grup yönetimini yapabilmek için aynı eğiticinin sorumlu olduğu iki klinikte yer alan öğrencilerle yapılmıştır. Çalışma örneklemini rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örnekleme, araştırma hakkında bilgilendirilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden 70 öğrenci alınmıştır. Öğrenciler 35 kişilik iki gruba ayrılarak çalışılmıştır. Grup ayrımı, klinik uygulamada grupların büyüklüğünü yönetebilmek için yapılmıştır.

Çalışmaya katılmak isteyen öğrencilere akran ve öz değerlendirme hakkında bilgi verilmiştir. Staj süresince kendi ve arkadaşlarının çalışmalarını takip etmeleri gerektiği belirtilerek, staj sonunda kendi ve arkadaşlarını değerlendirecekleri anlatılmıştır. Bu değerlendirmelerin Hemşirelik Öğrencisinin Klinik Performansı Değerlendirme Ölçeği ile yapılacağı açıklanmıştır. Form öğrencilere tanıtılmış, nasıl uygulayacakları anlatılmıştır. Öğrencilerden öz ve akran değerlendirme yaparken hem değerlendirilen hem de değerlendirici olarak objektif olmaları istenmiş ve bunun önemi açıklanmıştır. Kendini ve akra-

nını değerlendirirken amacın yüksek ya da düşük not vermek olmaması gerektiği vurgulanmıştır. Değerlendirmenin kişinin öğrenme durumu ve performansı hakkında bir farkındalık yaratma, öğrenmeyi destekleme amacı düşünülerek yapılması istenmiştir. Yapılan akran ve öz değerlendirme notlarının kendi klinik notlarını etkilemeyeceği açıklanmıştır. Öğrencilere eğiticinin de bir notu olacağı ve bu notu öğrencilerin değerlendirmekte kullanacağı aynı ölçek (Hemşirelik Öğrencisinin Klinik Performansı Değerlendirme Ölçeği) ile vereceği belirtilmiştir.

Her iki grubun tüm değerlendirmeleri beş haftalık staj sonunda uygulanmıştır. Staj sonunda her bir öğrenciden kendini ve diğer grup arkadaşlarını klinik değerlendirme performans ölçeğine göre değerlendirmesi istenmiştir. Öz, akran ve eğitici değerlendirmelerinde aynı ölçek kullanılmıştır. Öz değerlendirmede her öğrenci kendini bir kez değerlendirmiştir. Her öğrenciye göre akran değerlendirme notunun farklı olabileceği belirtilmektedir. Bu nedenle akran değerlendirmede her öğrenci ait olduğu gruptaki tüm akranlarını değerlendirmiştir. Akran değerlendirme puanı bu öğrencilerin verdiği puanların ortalaması alınarak belirlenmiştir. Ayrıca eğitici değerlendirmesi yapılırken eğiticiler arasındaki istemeden de olsa oluşabilecek farklılığı ortadan kaldırmak için tek bir eğiticinin sorumlu olması sağlanmıştır. Tüm öğrenciler çalışmanın içeriği hakkında yeterli bilgiye sahip olan aynı eğitici tarafından bir kez değerlendirilmiştir. Eğitici çalışmanın içeriği hakkında bilgilendirilmiştir. Öğrencilere staj bitmeden istedikleri zaman bir neden göstermeden çalışmadan ayrılacakları belirtilmiştir.

Veri toplama araçları: Tanıtıcı Bilgi Formu: Bu form öğrencilerin sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet) ve değerlendirmeler hakkında görüşlerine ilişkin sorulardan oluşmaktadır.

Hemşirelik Öğrencisinin Klinik Performansını Değerlendirme Ölçeği: Karayurt ve ark.³ tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte, hemşire öğrencilerin klinikteki hasta, aile, arkadaş ve diğer sağlık personeli ile iletişimi, klinikte beklenen sorumluluklarını yerine getirme, hasta ile ilgili veri toplama (dosya inceleme, görüşme, fizik muayene vs), hemşirelik tanısı koyma, hemşirelik girişimlerini planlama, uygulama değerlendirme, kayıt etme, hasta ve ailesinin sağlık eğitimi ihtiyaçlarının belirleme, bakım verirken etik ilkelere uyma, kliniğe zamanında gelme. gibi durumlarının değerlendirildiği 26 madde bulunmaktadır. Her bir maddeye 1-10 arasında puan verilmekte ve bu şekilde toplam puan elde edilmektedir. Ölçekten alınan toplam puan ise, tüm maddelerin toplan-

masıyla elde edilen puanın 10 ile çarpılıp, sonucun madde sayısına bölünmesiyle hesaplanmaktadır. Alınabilecek en yüksek puan 100'dür. Ölçekte 85-100 puan mükemmel, 75-84 arası memnuniyet verici, 70-74 iyi, 60-69 puan orta, 50-59 puan geçer, 49 puan ve altı başarısız şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.97'dir.³ Çalışmada aydınlatılmış onam ilkesine uyulmuş, çalışmaya sözel olarak katılmayı kabul eden öğrenciler alınmıştır.

Çalışma verileri SPSS ile analiz edildi (Version 10.0). Verilerin analizde, demografik özelliklerin belirlenmesinde ve öğrencilerin değerlendirmeler hakkındaki görüşleri frekans ve yüzdelik hesabı, öz, akran ve eğitici değerlendirmelerinin karşılaştırılmasında Pearson Korelasyon testi, öz ve akran değerlendirme puanları karşılaştırılmasında Paired Sample t Testi, eğitici değerlendirmenin öz ve akran değerlendirme ile karşılaştırılmasında Independent t Testi kullanılmıştır. P değeri <0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Araştırmaya katılan yaş ortalaması 20,17±0,28 yıl olan öğrencilerin çoğunluğu kadın (% 88,2) ve 17-20 yaş aralığında (% 95,6) olduğu saptanmıştır.

[Tablo 1](#)'de klinik değerlendirmede verilen en yüksek puanın sırasıyla öz değerlendirme puanı (79,67±5,06), akran değerlendirme (77,77±4,20) ve eğitici değerlendirme puanları (76,82±4,97) olduğu belirlenmiştir. Tüm değerlendirmeler arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur (p<0,05).

Tüm değerlendirme puanlarının korelasyonu incelendiğinde, öz ve eğitici ile akran ve eğitici değerlendirmenin yanı sıra akran ve öz değerlendirme arasında da pozitif bir korelasyon olduğu (p<0,05) bulunmuştur. Değerlendirme yöntemlerinin korelasyon katsayılarına bakıldığında, akran ile eğitici değerlendirme arasında güçlü düzeyde (r=0,705), öz ile eğitici ve öz ile akran değerlendirme arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu (sırasıyla r=0,672, r=0,685) saptanmıştır ([Tablo 1](#)).

Öğrencilerin değerlendirme yöntemlerine ilişkin düşüncelerine bakıldığında ([Tablo 2](#)) öğrencilerin çoğunluğunun hem öz (% 92,8) hem de (% 97,1) akran değerlendirme hakkında olumlu düşündükleri, çoğunun öz (% 70) ve akran değerlendirme (% 80) yaparken zorlanmadığını ifade ettiği ve öz ve akran değerlendirmenin tüm derslerde uygulanmasını istediği (sırasıyla % 92,8 ve % 97,1) belirlendi.

Klinik performans değerlendirme ölçeğinin puanları incelendiğinde, her üç değerlendirmede puanların

çoğunlukla memnuniyet verici düzeyde olduğu saptanmıştır (öz değerlendirme %84,20; akran değerlendirme % 86,80; eğitici değerlendirme % 86,80) (Sekil 1).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bir lisans hemşirelik programının klinik uygulamasında olan öğrencilerin klinik değerlendirilmesinde öz, akran ve eğitici değerlendirmeler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan çalışmada, klinik değerlendirmede verilen en yüksek puanın öz değerlendirme puanı olduğu görülmektedir. Sırasıyla akran ve eğitici değerlendirme puanları gelmektedir. Bu sonuç bazı çalışma sonuçlarıyla benzerdir.^{22,24-26} Bir başka çalışmada da öğrencilerin öz değerlendirmede zorlandıkları ve kendilerine yüksek not verdikleri belirlenmiştir.²⁷ Öğrencilerin öz değerlendirmede nesnel olmayan yüzeysel bir yaklaşımla kendilerine daha yüksek bir puan vermeye eğilimli oldukları ve öğrencilerin öz değerlendirme becerilerinin yetersiz olduğunu göstermesi bakımından sonuç önemlidir. Sonuç olarak, eğiticinin notu ne olursa olsun öğrenciler kendilerine yüksek not verme eğilimindedir.^{11,14} Diğer taraftan elde edilen bulgu akran değerlendirmenin öz değerlendirmeye göre daha doğru bir yöntem olduğunu düşündürmektedir.

Yapılan çalışmalarda öz ve akran değerlendirme puanlarının eğitici değerlendirme puanlarından yüksek olduğu bulunmuştur.^{3, 4, 11, 24,26-28} Bu çalışmada da benzer sonuç dikkati çekmektedir. Konuyla ilgili yapılan farklı çalışmalarda öğrenci değerlendirmesinin işin kalitesine göre değil, arkadaşlık ilişkisine göre yapılabildiği, öğrencilerin akran değerlendirmesinde sorumluluk almak istemeyebildiği^{14,29} ve değerlendirme yaparken kendilerini duygusal baskı altında hissettikleri belirlenmiştir.³⁰ Bu sonuçta ilgili araştırmalarda belirlenen sebeplerin etkili olduğu düşünülebilir. Elde edilen sonuç ise bu araştırmaları destekleyen yeni bir bulgu olarak da değerlendirilebilir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu ise öz ile eğitici değerlendirme ve akran ile eğitici değerlendirme puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olduğudur. Bu sonuç, öz ile eğitici değerlendirme^{2,11,25} ve akran ile eğitici değerlendirmenin^{4,11} incelendiği çalışma sonuçlarıyla benzerdir. Ayrıca, çalışmada öz değerlendirme ile akran değerlendirme arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Elde edilen bu sonuç ise, bazı çalışma sonuçlarıyla uyumsuzdur.^{11,24} Bu bulgular, öz değerlendirme ve akran değerlendirme yöntemlerinin tek başına öğrencilerin klinik değerlendirmeleri için

kullanılmaya uygun olmadığını düşündürmektedir. Ancak, eğitici değerlendirme yöntemini desteklemek ve öğrencilerin gelişimine katkıda bulunmak ve değerlendirme sürecinde aktif olmalarını sağlamak için klinik değerlendirmede kullanılabilirler.

Çalışmada değerlendirmeler arasındaki ilişki incelendiğinde tüm değerlendirmeler (öz-eğitici, akran-eğitici, öz-akran) arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna karşın Machado ve ark.²⁴ ile Mehrdad ve ark.¹¹ öz ve eğitici ile akran ve eğitici değerlendirme arasında bir ilişki bulmazken, öz ve akran değerlendirme arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Çalışmada değerlendirme yöntemleri korelasyon katsayılarına göre incelendiğinde, eğitici ile akran değerlendirme arasında yüksek düzeyde, eğitici ile öz ve öz ile akran değerlendirme arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Machado ve ark.²⁴ öz ve akran değerlendirme arasında güçlü bir ilişki bulurken, Mehrdad ve ark.¹¹ ise bu çalışma sonucuna benzer bir düzeyde bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Her iki araştırmacı çalışmalarında eğitici ile öz ve eğitici ile akran değerlendirme arasında zayıf bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Bir çalışmada da eğitici ve öz değerlendirme arasında zayıf bir ilişki belirlenirken,²⁴ başka bir çalışmada negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.¹¹ Bu çalışma sonuçlarının farklı olması öğrencilerin farklı eğitim yılı ve klinik deneyime sahip olmasından kaynaklanabilir. Söz konusu çalışmalar son ve birinci sınıf öğrenci ile yapılırken bu çalışma ikinci sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Sonuçların farklılığındaki diğer etkiler ise değerlendirme formlarının farklılığı, örneklemedeki öğrencilerin bireysel ve kültürel özellikleri olabilir. Öte yandan bu çalışma sonuçlarıyla uyumlu olan öz ile eğitici değerlendirme⁶ ve akran ile eğitici değerlendirme⁷ arasında pozitif bir korelasyon olduğunu gösteren çalışmalarda bulunmaktadır.

Çalışmada öğrencilerin kendilerine daha fazla not verme eğiliminde olduğu bulunmuştur. Fakat öz, akran ve eğitici değerlendirmeleri klinik performans ölçeği puanları göre karşılaştırıldığında, üç değerlendirme puanının da 75-84 puan arasında "memnuniyet verici" olduğu görülmektedir. Bu sonuç değerlendirmelerin birbirine benzediği şekilde de yorumlanabilir. Dolayısıyla öz ve akran değerlendirme eğitici değerlendirme yerine kullanılamasa da öğrencinin kendi öğrenmesini değerlendirmesinde ve öğrenme farkındalığının artırılmasında kullanılabilir.

Değerlendirmenin bir öğrenme fırsatı olduğu, öğrencilerin bu süreçte aktif olması gerektiği düşünüldü-

ğünde bu süreçte öğrencilerinde rol alması şarttır. Bu çalışmanın bulguları öz, akran ve eğitici değerlendirmenin klinik uygulamada kullanılabileceği göstermektedir. Özellikle akran değerlendirmenin öz değerlendirmeye göre daha güvenilir bir yöntem olduğu sonucuna varılmıştır. Bu yöntemler öğrencileri hem öğrenme hem de ölçme değerlendirme sürecinin bir parçası haline getirerek onları bağımsız ve kendine güvenen öğrenenlere dönüştürebilir. Bu sonuçlar doğrultusunda klinik değerlendirmede eğitimcilerin öz ve akran değerlendirme yöntemleri konusunda bilgilendirilip, klinik uygulamada bu yöntemleri kullanabileceği konusunda bilinçlendirilmesi, araştırmacılara konu hakkında farklı ve daha büyük örneklem gruplarıyla konuyu araştırması önerilmektedir.

Etik Komite Onayı: Çalışmamız Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu (Tarih: 27.05.2016 Sayı: 2016-05/02) tarafından onaylandı.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Yazar Katkıları: Fikir – T.K.F.; Denetleme - T.K.F.; Malzemeler - T.K.F., F.Ö.T.; Veri toplanması ve/veya işlenmesi - T.K.F., F.Ö.T.; Analiz ve/veya yorum - T.K.F., F.Ö.T.; Yazıyı yazan - T.K.F., F.Ö.T

Hakem değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Ethics Committee Approval: Our study was approved by the Sivas Cumhuriyet University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee (Date: 27.05.2016 Decision no: 2016.05/02).

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the authors.

Author Contributions: Concept – T.K.F.; Supervision – T.K.F.; Materials – T.K.F., F.Ö.T.; Data Collection and/or Processing - T.K.F., F.Ö.T.; Analysis and/ or Interpretation - T.K.F., F.Ö.T.; Writing - T.K.F., F.Ö.T.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

KAYNAKLAR

1. Karaöz S. Hemşirelik eğitiminde klinik değerlendirmeye genel bakış: Güçlükler ve öneriler. DEUHFED. 2013;6(3):149-158.
2. Adib-Hajbaghery M, Karbasi-Valashani K, Heidari-Haratmeh A. Correlation of clinical skills self-assessment of nursing internship trainees with their teachers' evaluation. Nurs Midwifery Stud. 2012;1(2):94-99.

3. Karayurt Ö, Mert H, Beser A. A study on development of a scale to assess nursing students' performance in clinical settings. J Clin Nurs. 2008;18(8):1123-1130.
4. Han Y, James DH, McLain RM. Relationships between student peer and faculty evaluations of clinical performance: A pilot study. J Nurs Educ Pract. 2013;3(8):170-178.
5. Löfmark A, Thorell-Ekstrand I. Nursing students' and preceptors' perceptions of using a revised assessment form in clinical nursing education. Nurse Educ Pract. 2014;14(3): 275-280.
6. Uysal K. Öğrencilerin ölçme değerlendirme sürecine katılması: akran değerlendirme ve öz değerlendirme. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi. Bolu, Türkiye. 2008. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp> Erişim: May 23, 2018.
7. Hunt JA, Hutchings M. Innovative group-facilitated peer and educator assessment of nursing students' group presentations. Health Sci. 2014;8(1):22-31.
8. Tighe SM, Bradshaw C. Peer-supported review of teaching: Making the grade in midwifery and nursing education. J Nurs Educ. 2013;33(11):1347-1351.
9. Al-Kadri HM, Al-Moamary MS, Al-Takroni H, Roberts C, Van der Vleuten CP. Self-assessment and students' study strategies in a community of clinical practice: a qualitative study. Med Educ Online. 2012;17(1):11204.
10. Yurdabakan I. The effect of co- and peer assessment training on self-assessment skills of teacher trainees. Edu Sci. 2012;37(163):190-201.
11. Mehrdad N, Bigdeli S, Hossein Ebrahimi H. A comparative study on self, peer and teacher evaluation to evaluate clinical skills of nursing students. Procd Soc Behv. 2012;47:1847-1852.
12. Baxter P, Norman G. Self-assessment or self-deception? A lack of association between nursing students' self-assessment and performance. J Adv Nurs. 2011;67(11):2406-2413.
13. Casey D, Burke E, Houghton C, ve ark. Use of peer assessment as a student engagement strategy in nurse education. Nurs Health Sci. 2011;13(4):514-520.
14. Topping KJ. Peer assessment, Theory Pract. 2009;48(1):20-27.
15. Taras M. Student self-assessment: processes and consequences. Teach High Edu. 2010; 15(2):199-209.

16. Atwa HS, Al Rabia MW. Self and peer assessment at Problem-Based Learning (PBL) sessions at the faculty of medicine. *Intel Prop Rights*. 2014;2(3):118-124.
17. Rush SA, Firth T, Burke L, Maran DB. Implementation and evaluation of peer assessment of clinical skills for first year student nurses. *Nurse Educ Pract*. 2012;12:219-226.
18. Topping K. Self and peer assessment in school and university: reliability, validity and utility. In: Segers M, Dochy F, Cascallar E, ed. *Optimizing New Modes of Assessment: Search of Qualities and Standards*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, Inc; 2003:55-87.
19. Tan KHK. Meanings and practices of power in academics' conceptions of student self-assessment. *Teach High Edu*. 2009;14(4): 361-373.
20. Kench PL, Field N, Agudera M, Gill M. Peer assessment of individual contributions to a group project: student perceptions. *Radiography*. 2009;15(2):158-165.
21. Delaram M, Tootoonchi M. Comparing self- and teacher-assessment in obstetric clerkship course for midwifery students of shahrekord university of medical sciences. *Med Educ*. 2010;9(3): 231-238.
22. Evans AW, Leeson RMA, Petrie A. Reliability of peer and self-assessment scores compared with trainers' scores following third molar surgery. *Med Educ*. 2007;41(9):866-872.
23. Falchikov N, Goldfinch J. Student peer assessment in higher education: a meta-analysis comparing peer and teacher marks. *Rev Educ Res*. 2000;70(3):287-322.
24. Machado JL, Machado VM, Grec W, Bollela VR, Vieira JE. Self- and peer assessment may not be an accurate measure of PBL tutorial process. *BMC Med Educ*. 2008;8:55-61.
25. Papinczak T, Young L, Groves M, Haynes M. An analysis of peer, self, and tutor assessment in problem-based learning tutorials. *Med Teach*. 2007;29(5):122-132.
26. Alias M, Masek A, Salleh HHM. Self, peer and teacher assessments in problem based learning: Are they in agreements? *Procd Soc Behv*. 2015;204(2015):309-317.
27. Ibabe I, Jauregizar J. Online self-assessment with feedback and metacognitive knowledge. *High Edu*. 2010;59(2): 243-258.
28. Chaves JF, Constance MB, Chaves JA, Fisher ML. Self, peer, and tutor assessments of MSN competencies using the PBL-evaluator. *J Nurs Educ*. 2006;45(1):25-31.
29. Sluijsmans D. Student involvement in assessment. The training of peer assessment skills. Open University, Doctoral Dissertation. Nederland. 2002.
30. Cartney P. Exploring the use of peer assessment as a vehicle for closing the gap between feedback given and feedback used. *Assess Eval High Edu*. 2010;35(5):551-564.

Tablo 1. Öz, akran ve öğretmen değerlendirme puan ortalamalarının karşılaştırılması ve korelasyonu.

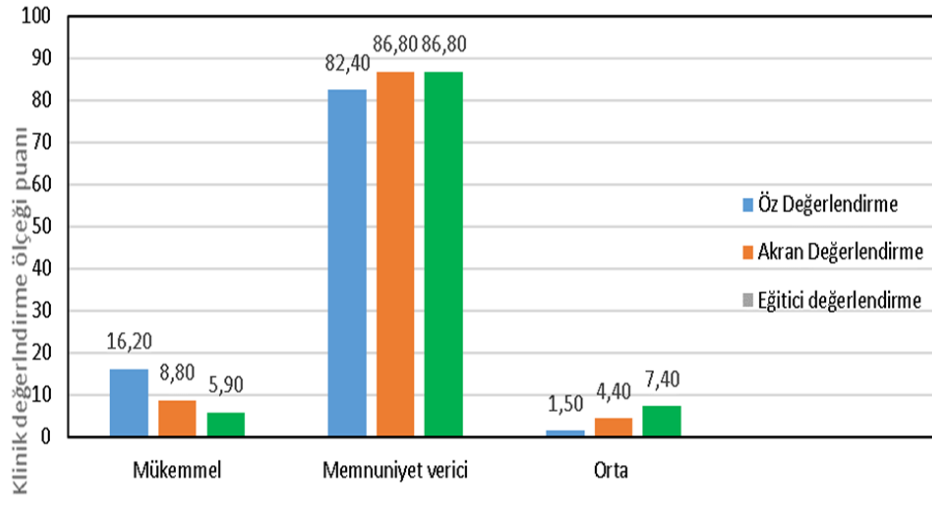
Değerlendirmeler	X±sd	p ^a	t	p ^b	r
Öz değerlendirme	79,67±5,06	0,00*	5,784	0,00*	0,672
Eğitici değerlendirme	76,82±4,97				
Akran değerlendirme	77,77±4,20	0,03*	2,181	0,00*	0,715
Eğitici değerlendirme	76,82±4,97				
Öz değerlendirme	79,67±5,06	0,00*	4,165	0,00*	0,685
Akran değerlendirmesi	77,77±4,20				

^a Eşleştirilmiş örneklem t testi^b Pearson 'un korelasyon testi

* p < .05.

Tablo 2. Öğrencilerin öz ve akran değerlendirmesiyle ilgili düşünceleri.

	Öz değerlendirme n (%)	Akran değerlendirme n (%)
Değerlendirmelerle ilgili düşünceleri		
Olumlu düşünen (yararlı bir yöntem)	65 (92,8)	68 (97,1)
Olumsuz düşünen (yararlı olmayan bir yöntem)	5 (7,2)	2 (2,9)
Öğrencilerin değerlendirme yaparken zorlanma durumu		
Zorlanmayan	49 (70)	56 (80)
Zorlanan	21 (30)	14 (20)
Değerlendirmelerin tüm derslerde uygulanmasını isteme durumu		
İsteyen	65 (92,8)	68 (97,1)
İstemeyen	5 (7,2)	2 (2,9)

Şekil 1. Klinik değerlendirme ölçeğine göre öz, akran ve eğitici değerlendirmeleri.